

Opinia Zespołu roboczego Naczelnej Rady Zatrudnienia nt. planu Funduszu Pracy na 2012 r.

Kryzys ekonomiczny oraz zmiany zachodzące w światowej gospodarce, bardzo negatywnie odbiły się na polskim rynku pracy. Przedsiębiorcy stanęli przed koniecznością zmian w strukturze zatrudnienia, a wielu pracowników straciło pracę. Bezrobocie w Polsce sięgnęło w październiku 2011 r. 11,8%, a liczba bezrobotnych poniżej 25 roku życia wynosi blisko pół miliona. Negatywne konsekwencje spowolnienia gospodarczego mogą być jednak niwelowane dzięki odpowiedniej, efektywnej polityce rynku pracy.

Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym, tworzonym głównie ze składek pracodawców z wypracowanych przez pracowników przychodów firm. Środki tego Funduszu powinny być w całości przeznaczone na finansowanie zadań określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym przede wszystkim na aktywizację zawodową, łagodzenie skutków bezrobocia oraz promocję zatrudnienia. Ostatnie doświadczenia pokazują jednak niezrozumienie wobec wyzwań jakie stoją przed polskim rynkiem pracy oraz celów, dla których powołano Fundusz Pracy.

Podjęte przez rząd w 2010 r. decyzje - wbrew opinii Naczelnej Rady Zatrudnienia i Trójstronnej Komisji - o zamrożeniu części środków Funduszu Pracy oraz istotne ograniczenie wydatków na aktywne polityki rynku pracy, były - w naszej ocenie - jednym z powodów narastającego bezrobocia. **Zmniejszono wówczas środki na aktywizację osób bezrobotnych o 53,8%**, m.in. w takich kategoriach jak: refundacje kosztów zatrudnienia młodocianych pracowników, przygotowanie zawodowe osób dorosłych, refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Działania takie wzbudziły wyraźny niepokój społeczny. Nadszarpnięte zostało również zaufanie obywateli do stabilności systemu i prawa.

Tym bardziej niezrozumiałe i niepokojące są plany struktury Funduszu Pracy na kolejny, 2012 r. Naczelna Rada Zatrudnienia dała temu wyraz na posiedzeniu w dniu 12 października br., gdzie członkowie Rady odmówili przyjęcia nowych propozycji finansowych ujętych w projekcie planu Funduszu Pracy. Przyjęto w nim bowiem, że wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosą 3.435.080 tys. zł, co stanowić będzie zaledwie 38,8 % ogółu wydatków Funduszu Pracy. **Tym samym w 2012 r. zmniejsza się środki na aktywizację bezrobotnych o 47,6% w stosunku do 2010 r.**

Nadal, pomimo licznych sprzeciwów, utrzymano też finansowanie staży podyplomowych i specjalizacji lekarzy, dentystów, pielęgniarek i położnych w kwocie ponad 700 mln zł. Ponadto rząd, w trybie zmian wprowadzanych ustawami około budżetowymi, zakłada wprowadzić na stałe zapis o finansowaniu tego typu wydatków ze środków finansowych Funduszu Pracy.

Tymczasem z raportu Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej jednoznacznie wynika, że największym wyzwaniem i jednocześnie najgroźniejszym zjawiskiem występującym na rynku pracy jest bezrobocie osób określanych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Według stanu na koniec czerwca 2011 r., status osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało aż 9 na 10 ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Istotne

wyzwanie stanowi też konieczność dopasowania kwalifikacji osób poszukujących zatrudnienia do potrzeb rynku pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę za niezbędne uważamy wprowadzenie do planu Funduszu Pracy na 2012 r. zmian, które zwiększą wydatkowanie środków na finansowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia, w tym przede wszystkim na finansowanie: kształcenia zawodowego oraz programów pilotażowych i programów specjalnych, których celem jest wypracowanie najbardziej skutecznych oraz innowacyjnych metod aktywizacji osób pozostających w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Pragniemy również zasygnalizować konieczność podjęcia rozmów nad zmianami zasad opiniowania kolejnych planów Funduszu Pracy oraz zmianami systemowymi w obszarze aktywnej polityki rynku pracy.

1. Ustawa w obecnym kształcie niesie wiele niekorzystnych dla rynku pracy zapisów. Z całą pewnością środki Funduszu Pracy nie powinny stanowić swoistej dźwigni finansowej wobec innych resortów, np. służby zdrowia. Jest rzeczą niedopuszczalną, by ze środków Funduszu Pracy były finansowane staże podyplomowe oraz szkolenia specjalizacyjne lekarzy i lekarzy dentyków, czy staże podyplomowe oraz specjalizacje pielęgniarek i położnych. Takie działanie jest po prostu niesprawiedliwe wobec innych grup zawodowych.
2. Należy zwiększyć efektywność systemu pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego, np. poprzez modyfikację istniejących instrumentów oraz kontraktowanie specjalistycznych usług rynku pracy.
3. Należy urealnić wpływ instytucji dialogu społecznego i organizacji pracodawców na regulację zasad funkcjonowania rynku pracy. Brak faktycznego wpływu partnerów społecznych na zasady dysponowania środkami gromadzonymi ze składek pracodawców na Fundusz Pracy, ogranicza zwiększenie efektywności gospodarowania tym Funduszem i zmniejsza możliwości wprowadzania nowych, innowacyjnych rozwiązań zgodnie z potrzebami przedsiębiorców oraz osób poszukujących zatrudnienia.
4. Uwzględniając sytuację firm mikro i małych proponujemy także rozpoczęcie rozmów nad przyszłością Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i przemyślenie trybu dystrybucji jego środków w sposób umożliwiający korzystanie z niego także najmniejszym przedsiębiorstwom, które partycypują finansowo w jego tworzeniu.

Mając na względzie dobro polskiego rynku pracy oraz konieczność podjęcia działań usprawniających jego funkcjonowanie, wyrażamy głębokie przekonanie, że Ministerstwo podejmie stosowne kroki, które przyczynią się do wprowadzenia zmian sygnalizowanych przez członków Naczelnej Rady Zatrudnienia. Wyrażamy przy tym wolę i gotowość do aktywnego uczestnictwa w dalszych pracach nad kształtem Funduszu Prac na 2012 r.

Warszawa, 1 grudnia 2011 r.